

N verplichte verzekering bouw A2
MH/RaB/AS
785-2018

Brussel, 27 maart 2018

ADVIES

over

**EEN VOORONTWERP VAN WET BETREFFENDE DE VERPLICHTE
VERZEKERING VAN DE BURGERLIJKE BEROEPSAANSPRAKELIJKHEID
VAN ARCHITECTEN, LANDMETERS-EXPERTEN, VEILIGHEIDS- EN
GEZONDHEIDSCOÖRDINATOREN EN ANDERE DIENSTVERLENERS IN DE
BOUWSECTOR VAN WERKEN IN ONROERENDE STAAT EN TOT WIJZIGING
VAN DIVERSE WETSBEPALINGEN BETREFFENDE DE BURGERLIJKE
AANSPRAKELIJKHEID IN DE BOUWSECTOR**

(goedgekeurd door het bureau op 20 februari 2018,
bekrachtigd door de algemene vergadering van de Hoge Raad op 27 maart 2018)

De Hoge Raad heeft kennisgenomen van een voorontwerp van wet betreffende de verplichte verzekering van de burgerlijke beroepsaansprakelijkheid van architecten, landmeters-experten, veiligheids- en gezondheidscoördinatoren en andere dienstverleners in de bouwsector van werken in onroerende staat en tot wijziging van diverse wetsbepalingen betreffende de burgerlijke aansprakelijkheid in de bouwsector.

Na raadpleging van de betrokken beroepsorganisaties die vertegenwoordigd zijn binnen sectorcommissies nr. 4 - Bouw, nr. 14 - Technische beroepen en nr. 15 - Andere vrije en intellectuele beroepen, heeft het bureau van de Hoge Raad op 20 februari 2018 onderstaand advies uitgebracht, dat werd bekrachtigd door de algemene vergadering van de Hoge Raad op 27 maart 2018.

INLEIDING

De wet van 20 februari 1939 op de bescherming van de titel en van het beroep van architect bepaalt dat de uitoefening van het beroep van architect beschermd wordt door het opleggen van het verzekerd zijn tegen burgerlijke beroepsaansprakelijkheid.

In 2007 stelde het Grondwettelijk Hof dat aangezien de architecten als enige wettelijk verplicht zijn hun beroepsaansprakelijkheid te verzekeren, hun aansprakelijkheid bij betwisting meer dan de anderen in het gedrang dreigt te komen, in het bijzonder bij gedingen waarbij een veroordeling *in solidum* mogelijk is, zonder dat een objectieve en redelijke rechtvaardiging voor dat verschil bestaat.

Het ter advies voorliggend voorontwerp heeft als doel een billijke en niet-discriminerende regeling uit te werken door veralgemening van de verplichte verzekering van de burgerlijke aansprakelijkheid.

Het voorontwerp vormt dus een aanvulling op de wet van 1939 en op de wet van 31 mei 2017 betreffende de verplichte verzekering van de tienjarige burgerlijke aansprakelijkheid in de bouwsector. Het voorontwerp heeft een ruimer toepassingsgebied dan de twee voorgaande wetten. Het is immers – in tegenstelling tot de wet van 31 mei 2017 – niet beperkt tot woningen en tot “onroerende werken waarvoor de tussenkomst van de architect verplicht is” en beperkt zich niet tot de tienjarige aansprakelijkheid. Daarnaast beoogt het ontwerp alle beroepen te omvatten die intellectuele prestaties in het kader van onroerende werken uitvoeren.

Naast de invoering van nieuwe maatregelen beoogt het voorstel ook in de wet van 20 februari 1939 en de wet van 31 mei 2017 een aantal artikels te wijzigen.

STANDPUNTEN

De Hoge Raad staat positief tegenover het initiatief om de verzekeringsverplichtingen van verleners van intellectuele diensten in de bouwsector beter op elkaar af te stemmen. Ook de open beschrijving van actoren kan op goedkeuring rekenen. Toch meent hij dat er een aantal zaken verbeterd moeten worden.

Artikel 2

Aangezien de definitie van *andere dienstverleners* door de vermelding “hoofdzakelijk immateriële handelingen” aannemers reeds lijkt uit te sluiten, vraagt de Hoge Raad om duidelijkheid te brengen rond aannemers.

Deze sector is vragende partij om uitdrukkelijk uitgesloten te worden van de definitie van “andere dienstverleners in de bouwsector” in artikel 2 aangezien zij in principe enkel materiële prestaties leveren. Concreet verzoekt de sector in het eerste lid van 4° “en aannemers” in te voegen na het woord bouwpromotoren. Ter rechtvaardiging van de uitsluiting van aannemers wordt verwezen naar de definitie van artikel 2, 1° van de wet van 31 mei 2017, evenals naar de mogelijkheid tot contractuele beperking in de tijd van hun aansprakelijkheid voor lichte verborgen gebreken (cf. art. 3 en 6).

De uitsluiting van bouwpromotoren roept daarentegen vragen op, aangezien ook zij intellectuele, immateriële handelingen stellen en veel commerciële bouwprojecten door middel van projectontwikkeling worden gerealiseerd.

De Hoge Raad vraagt ook om het tweede lid van artikel 2, 4° te herformuleren, indien de aannemer niet op uitdrukkelijke wijze wordt uitgesloten in het eerste lid. De in de Nederlandse versie van dit lid gebruikte termen “vaste handelsvennootschap” en “leden” bestaan immers niet in het vennootschapsrecht en de formulering integreert natuurlijke personen of andere rechtspersonen niet. De formulering zoals gebruikt in de memorie van toelichting (“regelt het lot van de interne studie bureaus”) is duidelijker dan het tweede lid in de wet. De volgende nieuwe formulering wordt voorgesteld:

“Onder handelingen voor rekening van derden vallen niet deze handelingen die door *de onderneming of de leden van een tijdelijke handelsvennootschap voor rekening van de onderneming zelf, een onderneming van de groep*, dan wel voor rekening van één of meerdere leden van de tijdelijke handelsvennootschap worden verricht, *wanneer deze laatste zelf instaan* voor de uitvoering van de bouwwerken waarop deze handelingen betrekking hebben.”

Artikel 3

De periode van drie jaar zoals bepaald in lid twee is te kort wat betreft de landmeters-experten. Hun huidige systeem van verzekering na stopzetting voorziet geen termijn bij beëindiging van de verzekering door pensionering. Zij genieten met andere woorden van een oneindige verzekering. Daarom vraagt de Hoge Raad dat er rekening wordt gehouden met deze specificiteit en dat de wetgever hen geen termijn oplegt.

Wat de andere beroepen betreft is de Hoge Raad voorstander van een verhoging van de termijn naar tien jaar in plaats van de huidige drie.

In aanvulling op de opmerking geformuleerd onder artikel 2 stelt de sector van de aannemers dat de termijn in artikel 3 onverzoenbaar is met hun mogelijkheid tot contractuele beperking in de tijd van de aansprakelijkheid voor lichte verborgen gebreken. De contractuele beperking tot onder de drie jaar wordt immers door de rechtspraak aanvaard.¹ Voor de sector rechtvaardigt dit tevens hun uitsluiting.

Artikel 4

De Hoge Raad wijst erop dat de minima in dit artikel geïndexeerd worden, maar dat geen indexering voorzien werd voor de jaarlijkse limiet van 5.000.000 euro, alle schadegevallen combinerend. Gezien het gebruik van de consumptieprijzen- en de ABEX-indexen in het eerste lid van artikel vier, stelt de Hoge Raad een gewogen combinatie van de beide voor wat betreft de jaarlijkse limiet.

¹ Hof van Beroep Brussel, 1 augustus 2013

Artikel 6

Er wordt verwezen naar de opmerkingen bij artikel 3.

Artikel 10

In het kader van de verdere uitvoering van het Tariferingsbureau pleit de Hoge Raad ervoor dat de dienstverleners zouden worden vertegenwoordigd door de representatieve beroepsverenigingen voor hun beroep, die dichter bij hun bezorgdheden staan, en niet door instellingen van het type orde, die soms twee tegenovergestelde belangen moeten verdedigen (het algemeen belang en de haalbaarheid voor de betrokken beroepsbeoefenaars).

Artikel 13

De Hoge Raad is sterk tegen de verplichte vermelding van de verzekering in “alle precontractuele” documenten. Het zou immers een in de feiten onmogelijke verplichting vormen om reeds een verzekering voor te kunnen leggen nog voor onderhandelingen effectief zijn opgestart, of voor de taak van de betrokken bouwactor omschreven werd. Daarom vraagt de Hoge Raad de schrapping van de woorden “precontractuele en”. In §2 van dit artikel moet in de Nederlandstalige versie “bevestigt” vermeld worden.

Artikel 25

Naar analogie met artikel 13 dient ook in artikel 25, 4° de verplichte vermelding in “alle precontractuele” documenten geschrapt te worden.

Artikel 29

In het laatste lid van de bepaling 19/1 meent de Hoge Raad dat de delegatie aan de Koning ook de bevoegdheid moet omvatten om de financieringswijze en de toegang tot het register te regelen. De Hoge Raad vraagt om expliciete vermelding dat de consultatie van het register kosteloos is.

Artikel 34

Aangezien de inwerkingtreding reeds voorzien is op 1 juli 2018 opdat zij samen zou vallen met de inwerkingtreding van de wet van 31 mei 2017 betreffende de verplichte verzekering van de tienjarige burgerlijke aansprakelijkheid, is het volgens de Hoge Raad aangewezen dat het wetsontwerp spoedig wordt voorgelegd aan het parlement.

Memorie van Toelichting

De Hoge Raad bemerkt ook dat het beroep van interieurarchitecten niet vermeld wordt als een betrokken beroepsgroep. Dit kan volgens de Hoge Raad in de memorie van toelichting geredigeerd worden in de alinea op p. 3, beginnend met “De verleners van diensten van intellectuele aard ...”

De Hoge Raad meent dat de eerste alinea van pagina 3 niet duidelijk is en dat de formulering ervan moet worden herzien om te preciseren dat de beoogde auditeurs en certificateurs beiden actief zijn in de energiesector.

BESLUIT

Behoudens de voormelde bemerkingen staat de Hoge Raad positief tegenover het voorontwerp van wet. Hij formuleert twee centrale vragen, namelijk om de status van aannemers te verduidelijken en om een indexatie van de jaarlijkse limiet in artikel 4 te voorzien. Daarnaast is de Hoge Raad sterk tegen de ingevoerde verplichting om verzekering in alle precontractuele documenten te voorzien, aangezien dit een feitelijk onmogelijke verplichting inhoudt.